

MANAGEMENT AND ADMINISTRATION

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2025.3.15>

ZAGADNIENIA TEORETYCZNOPRAWNE DEFINIOWANIA JURYSDYKCJI ADMINISTRACYJNEJ JAKO ELEMENTU KOMPETENCJI PODMIOTU ADMINISTRACJI PUBLICZNEJ W KONTEKŚCIE PROCEDURALNYM

Roman Havrik

kandydat nauk prawnych, docent, profesor Katedry Prawa Konstytucyjnego, Administracyjnego i Finansowego, Chmielnicki Uniwersytet Zarządzania i Prawa im. Leonida Juzkova (Chmielnicki, Ukraina)

ORCID ID: 0000-0003-1557-0594

gavrik.roman@gmail.com

Vadym Klimov

aspirant Uniwersytetu Zarządzania i Prawa w Chmielnickim im. Leonida Juzkova (Chmielnicki, Ukraina)

ORCID ID: 0009-0000-3998-5079

wadd-89@ukr.net

Adnotacja. Artykuł naukowy podejmuje problematykę teoretyczno-prawną definiowania jurysdykcji administracyjnej jako elementu kompetencji podmiotu administracji publicznej w kontekście proceduralnym. Na podstawie przeprowadzonych badań naukowych autorka doszła do wniosku, że jurysdykcja administracyjna definiowana jest jako właściwość sądu administracyjnego, jako zespół kompetencji do rozstrzygnięcia sprawy administracyjnej w przypadku roszczenia w sporze prawnym, w sprawie wszczętej przez wnioskodawcę lub w sprawie o wykroczenie administracyjne; jako właściwość (podmiot jurysdykcji) właściwych organów; jako czynność procesowa organów rozpatrujących sprawę o charakterze prawnym, a więc zarówno w sensie statycznym (władza, podmiot jurysdykcji), jak i dynamicznym (działanie jako wykonywanie uprawnień). W artykule naukowym uzasadniono, że jurysdykcja administracyjna nie jest rodzajem kompetencji organu administracji publicznej, lecz szczególnym składnikiem kompetencji organu administracji publicznej, który jest uprawniony do wydawania wiążących rozstrzygnięć (aktów administracyjnych) w sprawie opartej na roszczeniu w sporze prawnym, w sprawie wszczętej przez wnioskodawcę, lub w sprawie o wykroczenia administracyjne, poprzez dokonanie oceny prawnej zachowania (czynności) stron, której wynik jest określony w stosownej decyzji (akcie). Podmiotem takim jest sąd, organ uprawniony do prowadzenia postępowania administracyjnego, rozpoznawania i rozstrzygania spraw o wykroczenia administracyjne, innych rodzajów wykroczeń (w szczególności dyscyplinarnych), a także organy orzekające w administracyjno-procesowych stosunkach prawnych (organy administracji).

Słowa kluczowe: organ administracji publicznej; właściwość; organ; jurysdykcja administracyjna; organ administracji publicznej; organ procesowy.

THEORETICAL AND LEGAL ISSUES OF DEFINING ADMINISTRATIVE JURISDICTION AS AN ELEMENT OF THE COMPETENCE OF A PUBLIC ADMINISTRATION ENTITY IN A PROCEDURAL CONTEXT

Roman Havrik

*Candidate of Legal Sciences, Associate Professor,
Professor of Department of constitutional, administrative and financial law of Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov (Khmelnytskyi, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0003-1557-0594

gavrik.roman@gmail.com

Vadym Klimov

*Postgraduate Student
Khmelnytskyi University of Management and Law named after Leonid Yuzkov (Khmelnytskyi, Ukraine)*

ORCID ID: 0009-0000-3998-5079

wadd-89@ukr.net

Abstract. The scientific article studies the theoretical and legal issues of defining administrative jurisdiction as an element of the competence of a public administration entity in a procedural context. Based on the conducted scientific

research, the author concluded that administrative jurisdiction is defined as the competence of an administrative court, as a set of powers to resolve an administrative case in a case based on a claim in a legal dispute, in a legal case initiated by the applicant, or in a case of administrative offenses; as the competence (subject of jurisdiction) of the relevant bodies; as the procedural activity of bodies considering a case of a legal nature, that is, both in a static (power, subject of jurisdiction) and in a dynamic sense (activity as the exercise of powers) sense. The scientific article substantiates that administrative jurisdiction is not a type of competence of a public administration entity, but a special component of the competence of a public administration entity that is authorized to make a binding decision (administrative act) in a case based on a claim in a legal dispute, in a legal case initiated by the applicant, or in a case on administrative offenses, through the implementation of a legal assessment of the behavior (actions) of the parties, the result of which is set out in the relevant decision (act). Such a subject is a court, a body authorized to conduct an administrative investigation, consider and resolve cases on administrative offenses, other types of offenses (in particular, disciplinary), as well as bodies that make decisions in administrative-procedural legal relations (administrative bodies).

Key words: public administration subject; competence; authority; administrative jurisdiction; public administration body; procedural authority.

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВІ ПИТАННЯ ВИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ ЯК ЕЛЕМЕНТА КОМПЕТЕНЦІЇ СУБ'ЄКТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ У ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ КОНТЕКСТІ

Роман Гаврік

*кандидат юридичних наук, доцент,
професор кафедри конституційного,
адміністративного та фінансового права
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова (Хмельницький, Україна)
ORCID ID: 0000-0003-1557-0594
gavrik.roman@gmail.com*

Вадим Клімов

*аспірант
Хмельницького університету управління та права
імені Леоніда Юзькова (Хмельницький, Україна)
ORCID ID: 0009-0000-3998-5079
wadd-89@ukr.net*

Анотація. В науковій статті здійснено дослідження теоретико-правових питань визначення адміністративної юрисдикції як елемента компетенції суб'єкта публічного управління у процесуальному контексті. На підставі проведеного наукового дослідження, автор дійшов висновку, що адміністративна юрисдикція визначається як компетенція адміністративного суду, як сукупність повноважень щодо вирішення адміністративної справи у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення; як компетентність (предмет відання) відповідних органів; як процесуальна діяльність органів, що розглядають справу правового характеру, тобто і в статичному (повноваження, предмет відання), і в динамічному сенсі (діяльність як реалізація повноважень) сенсі. У науковій статті обґрунтовано, що адміністративна юрисдикція є не видом компетенції суб'єкта публічного управління, а особливою складовою компетенції суб'єкта публічного управління, який уповноважений приймати обов'язкове рішення (адміністративний акт) у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення, через здійснення правової оцінки поведінки (дій) сторін, результат якої викладається у відповідному рішенні (акті). Таким суб'єктом є суд, орган, уповноважений здійснювати адміністративне розслідування, розгляд і вирішення справ про адміністративне правопорушення, інші види правопорушень (зокрема, дисциплінарне), а також органи, що приймають рішення у адміністративно-процедурних правовідносинах (адміністративні органи).

Ключові слова: суб'єкт публічного управління; компетенція; повноваження; адміністративна юрисдикція; орган публічної адміністрації; процесуальне повноваження.

Вступ. У сучасних умовах розвитку України як держави, що прагне членства у Європейському Союзі, здійснює правові, організаційні та управлінські заходи, спрямовані на наблизення законодавства, системи публічного управління та адміністрування до європейських стандартів, подальше перетворення органів публічної адміністрації на органи не скільки державно-владного, скільки сервісного характеру, особливого значення набуває питання визначення компетенції суб'єкта публічного управління. В цьому аспекті важливим є дослідження не тільки правової природи компетенції суб'єкта публічного управління, в тому числі власної та делегованої, спрямованої на реалізацію завдань та функцій відповідного органу публічної адміністрації, але й такої компетенції, що спрямована на захист прав та законних інтересів фізичної особи

через вирішення її питання за заявою (скаргою, позовом), тобто в компетенції у процесуальному контексті. Така компетенція у доктрині публічного управління та адміністрування, а також у адміністративно-правовій доктрині отримала назву «адміністративна юрисдикція». Остання розглядається передусім як компетенція суду, органу, уповноваженого вирішувати справи про адміністративні чи дисциплінарні правопорушення, адміністративно-процедурного органу щодо вирішення справи за заявою фізичної особи, спрямованої на реалізацію та захист її права та законного інтересу через прийняття рішення про задоволення вимоги, що міститься у заяві, застосування відповідного способу захисту права чи законного інтересу фізичної особи чи держави. На жаль, питання адміністративної юрисдикції у науковому аспекті розглядаються лише передусім в правовому, а не в управлінському контексті, а тому питання природи адміністративної юрисдикції саме як елемента компетенції суб'єкта публічного управління у процесуальному контексті залишається недослідженим, що підтверджує актуальність та важливість тематики наукового дослідження.

Аналіз теоретико-правових та прикладних питань визначення адміністративної юрисдикції стала предметом наукових досліджень таких учених як: А. М. Апаров, В. І. Беспалова, В. В. Гордєєв, С. М. Гусаров, О. С. Іщук, В. К. Колпаков, С. А. Комісаров, Ю. П. Крисюк, А. О. Логвиненко, Н. В. Мостова, Я. В. Сідей, О. І. Чернобай, Л. П. Шеметенко; крім того, окремі питання визначення поняття «компетенція суб'єкта публічного управління» досліджені у наукових працях Д. В. Єфіменко, А. О. Логвиненко, В. О. Спасенко, О. О. Терехової, В. В. Терещук та інших. В той же час, комплексного дослідження питання адміністративної юрисдикції як елемента компетенції суб'єкта публічного управління на цей час не здійснено, крім цього у зазначеній сфері наукового дослідження зберігається дискусія, що потребує подальшого дослідження зазначеного питання в межах даної наукової статті.

Метою статті є наукове дослідження теоретико-правових питань визначення адміністративної юрисдикції як елемента компетенції суб'єкта публічного управління у процесуальному контексті.

Результати дослідження. Визначення поняття «адміністративна юрисдикція» відсутнє у законодавстві, хоча й використовується у Кодексі адміністративного судочинства України при визначенні конкретного адміністративного суду, уповноваженого вирішувати справи за адміністративними позовами про оскарження рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень або іншої справи, що вирішується в порядку адміністративного судочинства. В цьому аспекті поняття «адміністративна юрисдикція» використовується аналогічно поняттям «цивільна юрисдикція», що використане у Цивільному процесуальному кодексі України та «юрисдикція господарських судів», використане у Господарському процесуальному кодексі України. Критерії визначення адміністративної юрисдикції, визначені у Кодексі адміністративного судочинства України (предметна, інстанційна та територіальна юрисдикції) допомагають визначити який суд є уповноважений вирішувати адміністративну справу, тобто як мінімум можемо стверджувати про зв'язок між поняттями «адміністративна юрисдикція» та «компетенція суб'єкта публічного управління».

Аналіз доктринальних джерел, присвячених питанню визначення поняття та природи адміністративної юрисдикції дозволяє виділити наступні визначення адміністративної юрисдикції:

а) державно-владна діяльність із застосуванням закону до юридичних конфліктів і прийняття по ним правових актів (правозастосовча діяльність), в процесі якої не створюються правові норми, а застосовуються до конкретних фактів, діяльність, змістом якої є збір, дослідження, оцінка інформації і прийняття рішення (Шеметенко, 2020: 219), діяльність органів публічної влади, що пов'язана з розглядом і вирішенням адміністративно-правового спору, в основі якого – наявність в діях громадян та юридичних осіб складу адміністративного проступку або змістом якого є вимога фізичної чи юридичної особи щодо поновлення порушених прав, у зв'язку із неправомірністю, на їх думку, дій або бездіяльності відповідних державно-владних суб'єктів (Авер'янов, 2005: с. 473), діяльність адміністративних органів щодо розгляду та вирішення адміністративно-правових конфліктів (Гудим, 2022: 96);

б) компетентність органів виконавчої або судової влади (їх посадових осіб) щодо вирішення справ, юридично оформлене право уповноважених органів (посадових осіб) здійснювати свої функції щодо встановлення об'єктів, структур, сфер (Колпаков, 2011: 11);

в) комплекс матеріальних і процесуальних правовідносин, що виникають у зв'язку з необхідністю ліквідації конфліктних ситуацій у сфері функціонування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, стабілізації правозахисної діяльності в цій сфері, забезпечення та відновлення режиму законності в публічному управлінні (Сідей, 2018: 197);

г) сукупність встановлених законом (чи іншим нормативним актом) повноважень відповідних державних органів вирішувати правові спори і справи про правопорушення, тобто оцінювати дії фізичної особи або іншого суб'єкта права з точки зору їхньої правомірності, застосовувати юридичні санкції до правопорушників (Комісаров, 2018: 74; Крисюк, 2023: 53; Мостова, 2013: 39).

Таким чином, у науковій літературі адміністративна юрисдикція розуміється як сукупність повноважень щодо вирішення адміністративної справи у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення; як компетентність (предмет відання) відповідних органів; як процесуальна діяльність органів, що розглядають справу правового характеру, тобто і в статичному (повноваження, предмет відання), і в динамічному сенсі (діяльність як реалізація повноважень) сенсі. В цьому аспекті погоджуємося із підходом Ю. П. Крисюка, який також визначав, що адміністративна юрисдикція може розглядатися у статистиці, як сукупність повноважень відповідних органів, посадових осіб щодо розгляду та вирішення певних категорій справ; в динаміці, як

діяльність з вирішення певних категорій справ, а також як підвідомчість та компетенція щодо здійснення та саме здійснення діяльності з розгляду та вирішення відповідних категорій справ (Крисюк, 2023: 53). Законодавче визначення поняття «адміністративна юрисдикція» вужче і зводиться до її визначення як компетенції судів вирішувати справи адміністративного судочинства (відповідне поняття знаходимо у Кодексі адміністративного судочинства України); при цьому в Законі України «Про адміністративну процедуру» замість поняття «адміністративна юрисдикція» застосовується поняття «компетенція адміністративного органу», а у Кодексі України про адміністративні правопорушення застосовується поняття «підвідомчість», однак на нашу думку ці поняття також можуть охоплюватися поняттям «адміністративна юрисдикція».

На нашу думку, адміністративну юрисдикцію слід розглядати саме у статичному розумінні, тобто вона пов'язана із категорією «компетенція суб'єкта публічного управління». Останню можемо визначити як повноваження відповідного суб'єкта публічного управління; ті права та обов'язки суб'єкта публічного управління, які є основними і визначаються їхніми завданнями та метою, ви-пливають із відносин публічного управління; як сукупність усіх повноважень (прав і обов'язків), якими в конкретній галузі своєї діяльності наділений будь-який суб'єкт публічного управління. Елементами компетенції суб'єкта публічного управління є: предмет відання (ті питання, на які поширюються владні повноваження суб'єкта, територіальні межі їх поширення, по суті – предметна та територіальна юрисдикція) і власне – владні повноваження, за умови їх визначення у законодавстві, інколи виділяються також функції, завдання та відповідальність суб'єкта публічного управління (Клімов, 2023). Оскільки поняття «адміністративна юрисдикція» охоплюється саме категоріями «предмет відання» та «повноваження», тому її можна розглядати саме як елемент компетенції суб'єкта публічного управління.

В цьому аспекті можемо виділити два підходи до розуміння адміністративної юрисдикції як компетенції чи сукупності повноважень – у вузькому та широкому значеннях.

Зокрема, у вузькому розумінні адміністративна юрисдикція обмежується повноваженнями правоохоронного та правозахисного напрямів, натомість виокремлення широкого розуміння адміністративної юрисдикції передбачає охоплення нею не тільки вказаних напрямів, а й вирішення будь яких адміністративних справ, спрямованих у тому числі й на вирішення питань державного управління (Логвиненко, 2019: 207); зводиться до діяльності із розгляду справ про адміністративні правопорушення та застосування заходів адміністративної відповідальності – адміністративних стягнень (Комісаров, 2015: 102), тобто до діяльності та відповідної компетенції державних органів, що уповноважені здійснювати провадження у справах про адміністративні правопорушення на першій стадії (адміністративне розслідування) та на наступних стадіях (розгляду та вирішення справи, прийняття постанови про накладення адміністративного стягнення). Л. С. Анохіна зазначає, що адміністративна юрисдикція не є діяльністю, а не сукупністю повноважень відповідних суб'єктів, які направлені на здійснення діяльності, пов'язаної з вирішенням індивідуальних адміністративних справ по факту вчинення адміністративного правопорушення (Анохіна, 2001). Як діяльність щодо провадження у справах про адміністративні правопорушення розглядають адміністративну юрисдикцію й В. І. Беспалова (Беспалова, 2019: 141). З іншого боку, у вузькому розумінні адміністративну юрисдикцію можна звести й до компетенції суду, адміністративного суду, що уповноважений вирішувати справи в порядку адміністративного судочинства, зважаючи на те, що по суті інститут адміністративної юрисдикції прямо врегульовується лише положеннями Кодексу адміністративного судочинства України.

Говорячи про розуміння адміністративної юрисдикції у широкому розумінні, в доктрині публічного управління та адміністрування та у адміністративно-правовій доктрині немає одностайності щодо того, до компетенції яких органів можна застосовувати відповідне поняття. Так, С. Комісаров, визначаючи поняття адміністративної юрисдикції у широкому розумінні зводить її до діяльності уповноваженого органу державної влади, посадової особи щодо вирішення індивідуальних адміністративних справ (спорів), пов'язаних з адміністративно-правовими відносинами громадянина або недержавної організації з державним органом (його посадовою особою) при здійсненні цим органом публічної влади, як правило, виконавчої влади (Комісаров, 2015: 102). Тієї ж думки притримується О. С. Ішук (Ішук, 2011: 423). Тобто адміністративна юрисдикція на думку зазначених вчених стосується компетенції органів державної влади (виконавчої або судової) і не стосується органів місцевого самоврядування та недержавних суб'єктів, уповноваженої на прийняття рішень правового характеру. З іншого боку, Я. Я. Сідей поширює адміністративну юрисдикцію й на визначення компетенції у процесуальній сфері органів місцевого самоврядування та їх посадових осіб, допоміжних органів, підприємств, установ та організацій, створених органами місцевого самоврядування (Сідей, 2018: 197).

Для відмежування поняття «адміністративна юрисдикція» від суміжних понять, слід зосередитися на визначенні їх ознак. Такими ознаками на нашу думку є: а) наявність спору про право, адміністративного правопорушення або власне справи правового характеру, ініційованої заявником, який розглядається спеціально уповноваженим органом публічного управління, як правило органом державної влади, який уповноважений приймати обов'язкове рішення (адміністративний акт) у справі; б) застосування заходів державного примусу, які необхідні для виконання вищезазначеного рішення у повному обсязі; в) процесуальна регламентація як дій органів публічного управління (такі процедури закріплюються адміністративних регламентах), так і переліку державних органів, які здійснюють розгляд певних категорій справ та меж компетенції у відповідній сфері; г) у процесі вирішення правового спору органом державної влади, в рамках

особливої процесуальної форми, здійснюється правова оцінка поведінки (дій) сторін, результат якої викладається у відповідному рішенні (акті); д) інстанційність оскарження дій, бездіяльності і рішень органів, які наділені адміністративною юрисдикцією (Шеметенко, 2020: 220; Апаров, 2013: 76-80; Гусаров, 2009: 16–17; Чернобай, 2015: 82-85).

Якщо розглядати адміністративну юрисдикцію як діяльність, її можна звести до таких видів: адміністративно-регулятивна, тобто компетентність вирішувати адміністративні справи, що виникають по іншим, крім виникнення спору про право і вчинення адміністративного правопорушення, підставам (справи про видачу ліцензій, державну реєстрацію автотранспортних засобів тощо); адміністративно-судочинна, тобто компетентність адміністративних судів щодо вирішення відповідних справ; адміністративно-деліктна, тобто компетентність вирішувати справи про адміністративні правопорушення, за вчинення яких передбачається накладення адміністративних стягнень (Колпаков, 2011: 12-13). У Кодексі адміністративного судочинства України використовуються інша класифікація адміністративної юрисдикції: предметна (встановлює, які справи у публічно-правових спорах розглядають адміністративні суди та на які справи юрисдикція адміністративних судів не поширюється, розмежовує предметну юрисдикцію адміністративних судів та розгляд кількох пов'язаних між собою вимог), інстанційна (які адміністративні спори вирішують місцеві адміністративні суди як суди першої інстанції, які судові рішення переглядає суд апеляційної чи касаційної інстанції) та територіальна (встановлює підсудність справ за вибором позивача, підсудність справ за місцем проживання або місцем знаходження відповідача; виключну підсудність; підсудність справ, у яких однією із сторін суд або суддя; недопустимість спорів про підсудність). Кожна із видів наведеної юрисдикції встановлює ту чи іншу складову компетенції адміністративного суду (Кодекс, 2005; Клімов, 2025). Таким чином, адміністративна юрисдикція є складовою компетенції не будь-якого суб'єкта публічного управління, а того, який уповноважений приймати обов'язкове рішення (адміністративний акт) у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення, через здійснення правової оцінки поведінки (дій) сторін, результат якої викладається у відповідному рішенні (акті), яке є обов'язковим і може бути виконаним через застосування заходів державного примусу; адміністративна юрисдикція, так само як і процедура вирішення справи регламентована актами процесуального характеру. Таким суб'єктом є суд, орган, уповноважений здійснювати адміністративне розслідування, розгляд і вирішення справ про адміністративне правопорушення, інші види правопорушень (зокрема, дисциплінарне), а також органи, що приймають рішення у адміністративно-процедурних правовідносинах (адміністративні органи).

Висновки. Отже, можемо зробити висновок, що визначення поняття «адміністративна юрисдикція» відсутнє у законодавстві, хоча й використовується у Кодексі адміністративного судочинства України при визначенні компетенції адміністративного суду. У науковій літературі адміністративна юрисдикція розуміється як сукупність повноважень щодо вирішення адміністративної справи у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення; як компетентність (предмет відання) відповідних органів; як процесуальна діяльність органів, що розглядають справу правового характеру, тобто і в статичному (повноваження, предмет відання), і в динамічному сенсі (діяльність як реалізація повноважень) сенсі. На нашу думку, адміністративну юрисдикцію слід розглядати саме у статичному розумінні, тобто вона пов'язана із категорією «компетенція суб'єкта публічного управління». Адміністративна юрисдикція є не видом компетенції суб'єкта публічного управління, а особливою складовою компетенції суб'єкта публічного управління, який уповноважений приймати обов'язкове рішення (адміністративний акт) у справі за позовом у спорі правового характеру, у справі правового характеру, ініційованої заявником, або у справі про адміністративні правопорушення, через здійснення правової оцінки поведінки (дій) сторін, результат якої викладається у відповідному рішенні (акті), яке є обов'язковим і може бути виконаним через застосування заходів державного примусу; адміністративна юрисдикція, так само як і процедура вирішення справи регламентована актами процесуального характеру. Таким суб'єктом є суд, орган, уповноважений здійснювати адміністративне розслідування, розгляд і вирішення справ про адміністративне правопорушення, інші види правопорушень (зокрема, дисциплінарне), а також органи, що приймають рішення у адміністративно-процедурних правовідносинах (адміністративні органи).

Список використаних джерел:

1. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. : у 2 т. Т. 2. Особлива частина ; редкол.: В. Б. Авер'янов (голова). Київ : Юрид. думка, 2005. 624 с.
2. Анохіна Л. С. Суб'єкти адміністративної юрисдикції в Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 – теорія управління; адміністративне право і процес; фінансове право. Х., 2001. 15 с.
3. Апаров А. М. Поняття і особливості адміністративної юрисдикції. *Європейські перспективи*. 2013. № 10. С. 76–80.
4. Безпалова В. І. Загальна характеристика адміністративно-юрисдикційної діяльності поліції. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*. 2019. № 3(9). С. 139–146.
5. Гудим І. Сутність адміністративної юрисдикції та її місце в адміністративному процесі. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 1. С. 92–97. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-92-97.

6. Гусаров С.М. Адміністративно-юрисдикційна діяльність органів внутрішніх справ: автореф. дис. ... докт. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право». К., 2009. 40 с.
7. Ішук О. С. Поняття адміністративної юрисдикції: проблеми дефініції. *Форум права*. 2011. № 1. С. 419–424.
8. Клімов В. А. Види компетенції суб'єктів публічного управління, її співвідношення з іншими категоріями публічного управління. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2025. № 16. DOI: 10.54929/2786-5746-2025-16-02-07
9. Клімов В. А. Поняття та природа компетенції суб'єктів публічного управління, її співвідношення з іншими категоріями публічного управління. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*. 2023. № 10. DOI: 10.54929/2786-5746-2023-10-02-09.
10. Кодекс адміністративного судочинства України, прийнятий 6 липня 2005 року (із наступними змінами та доповненнями). *Законодавство України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.
11. Колпаков В. К., Гордєєв В. В. Юрисдикція адміністративних судів : монографія. В 2-х книгах. Книга 1. Х. : Харків юридичний, 2011. 352 с.
12. Комісаров С. А. Особливості адміністративно-юрисдикційної діяльності Національної поліції України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2018. № 2. Том 29 (68). С. 73–77.
13. Комісаров С. Сутність адміністративно-юрисдикційної діяльності. *Науковий часопис Національної академії прокуратури України*. 2015. № 3. С. 100–107.
14. Крисюк Ю. П. Особливості застосування понять адміністративна юрисдикція та адміністративно-юрисдикційна діяльність. *Історико-правовий часопис*. 2023. № 20 (1). С. 52–56. DOI: 10.32782/2409-4544/2023-1/6.
15. Логвиненко А. О. Процесуальна форма реалізації компетенції органу публічної адміністрації: сутність і систематизація. *Право і суспільство*. 2019. № 4. С. 205–210.
16. Мостова Н. Юрисдикція адміністративних судів щодо вирішення адміністративних справ. *Legea și viața*. 2013. № 6. С. 38–40.
17. Сідей Я. Я Розмежування адміністративної юрисдикції з іншими видами юрисдикції у сфері судової компетенції. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 6. С. 196–200
18. Чернобай О. І. Теоретичні узагальнення щодо розуміння сутності поняття «адміністративна юрисдикція». *Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія : Право*. 2015. Вип. 1(2). С. 82–88.
19. Шеметенко Л. П. Проблеми визначення поняття «адміністративна юрисдикція». *Наукові записки. Серія Право*. 2020. Вип. 8. Спецвипуск. С. 219–224.

References:

1. Averianov, V. B. (Ed.) (2005). *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichniy kurs. T. 2. Osoblyva chastyna [Administrative Law of Ukraine. Academic course. Vol. 2. Special part]*. Kyiv: Yurydychna dumka [In Ukrainian].
2. Anokhina, L. S. (2001). Subiekty administrativnoi yurysdyksii v Ukraini [Subjects of administrative jurisdiction in Ukraine]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kharkiv [In Ukrainian].
3. Aparov, A. M. (2013). Poniattia i osoblyvosti administrativnoi yurysdyksii [Concept and features of administrative jurisdiction]. *Yevropeyski perspektivy – European perspectives*, 10, 76–80 [In Ukrainian].
4. Bezpalova, V. I. (2019). Zahalna kharakterystyka administrativno-yurysdyksiinoi diialnosti politzii [General characteristics of administrative and jurisdictional activities of the police]. *Bulletin of the Penitentiary Association of Ukraine*, 3(9), 139–146 [In Ukrainian].
5. Hudym, I. (2022). Sutnist administrativnoi yurysdyksii ta yii mistse v administrativnomu protsesi [The essence of administrative jurisdiction and its place in the administrative process]. *Naukovyi visnyk Dnipropetrovskoho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav – Scientific Bulletin of the Dnipropetrovsk State University of Internal Affairs*, 1, 92–97. DOI: 10.31733/2078-3566-2022-1-92-97 [In Ukrainian].
6. Husarov, S. M. (2009). Administrativno-yurysdyksiina diialnist orhaniv vnutrishnikh sprav [Administrative and jurisdictional activities of internal affairs bodies]. *Extended abstract of Candidate's thesis*. Kyiv [In Ukrainian].
7. Ishchuk, O. S. (2011). Poniattia administrativnoi yurysdyksii: problemy defynitsii [The concept of administrative jurisdiction: definition problems]. *Forum prava – Law Forum*, 1, 419–424 [In Ukrainian].
8. Klimov, V. A. (2025). Vidy kompetentsii subiektiv publichnoho upravlinnia, yii spivvidnoshennia z inshymy katehoriiami publichnoho upravlinnia [Types of competence of public administration entities, its correlation with other categories of public administration]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seria: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia – Problems of modern transformations. Series: law, public administration and administration*, 16. DOI: 10.54929/2786-5746-2025-16-02-07 [In Ukrainian].
9. Klimov, V. A. (2023). Poniattia ta pryroda kompetentsii subiektiv publichnoho upravlinnia, yii spivvidnoshennia z inshymy katehoriiami publichnoho upravlinnia [The concept and nature of the competence of public administration entities, its correlation with other categories of public administration]. *Problemy suchasnykh transformatsii. Seria: pravo, publichne upravlinnia ta administruvannia – Problems of modern transformations. Series: law, public administration and administration*, 10. DOI: 10.54929/2786-5746-2023-10-02-09 [In Ukrainian].

10. Kodeks administratyvnoho sudochynstva Ukrainy (iz nastupnyh zminamy ta dopovnenniamy) [Code of Administrative Procedure of Ukraine (with subsequent amendments and supplements)] (2005, July 6). *Zakonodavstvo Ukrainy – Legislation of Ukraine*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> [In Ukrainian].
11. Kolpakov, V. K., Hordieiev, V. V. (2011). *Yurysdyktsiia administratyvnykh sudiv* [Jurisdiction of administrative courts]. Book 1. Kharkiv: yurydychnyi [In Ukrainian].
12. Komissarov, S. A. (2018). Osoblyvosti administratyvno-yurysdyktsiinoi diialnosti Natsionalnoi politsii Ukrainy [Peculiarities of administrative and jurisdictional activity of the National Police of Ukraine]. *Vcheni zapysky TNU imeni V.I. Vernadskoho. Serii: yurydychni nauky – Academic notes of the V.I. Vernadsky TNU. Series: legal sciences*, 2, 29 (68), 73–77 [In Ukrainian].
13. Komissarov, S. (2015). Sutnist administratyvno-yurysdyktsiinoi diialnosti [The essence of administrative and jurisdictional activity]. *Naukovyi chasopys Natsionalnoi akademii prokuratury Ukrainy – Scientific journal of the National Academy of the Prosecutor's Office of Ukraine*, 3, 100–107 [In Ukrainian].
14. Krysiuk, Yu. P. (2023). Osoblyvosti zastosuvannya poniat administratyvna yurysdyktsiia ta administratyvno-yurysdyktsiina diialnist [Peculiarities of the application of the concepts of administrative jurisdiction and administrative-jurisdictional activity]. *Istoryko-pravovyi chasopys – Historical and legal journal*, 20 (1), 52–56. DOI: 10.32782/2409-4544/2023-1/6 [In Ukrainian].
15. Lohvynenko, A. O. (2019). Protsesualna forma realizatsii kompetentsii orhanu publichnoi administratsii: sutnist i systematyzatsiia [Procedural form of implementation of the competence of a public administration body: essence and systematization]. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 4, 205–210 [In Ukrainian].
16. Mostova, N. (2013). Yurysdyktsiia administratyvnykh sudiv shchodo vyrishennia administratyvnykh sprav [Jurisdiction of administrative courts in resolving administrative cases]. *Leges et vita – Law and Life*, 6, 38–40 [In Ukrainian].
17. Sidei, Ya. Ya (2018). Rozmezhuvannia administratyvnoi yurysdyktsii z inshymy vydamy yurysdyktsii u sferi sudovoi kompetentsii [Delimitation of administrative jurisdiction from other types of jurisdiction in the sphere of judicial competence]. *Pidpriemnytstvo, gospodarstvo i parvo – Entrepreneurship, economy and law*, 6, 196–200 [In Ukrainian].
18. Chernobai, O. I. (2015). Teoretychni uzahalnennia shchodo rozuminnia sutnosti poniatia «administratyvna yurysdyktsiia» [Theoretical generalizations regarding the understanding of the essence of the concept of «administrative jurisdiction»]. *Naukovyi visnyk Akademii munitsypalnoho upravlinnia. Serii: Pravo – Scientific Bulletin of the Academy of Municipal Management. Series: Law*, 1(2), 82–88 [In Ukrainian].
19. Shemetenko, L. P. (2020). Problemy vyznachennia poniatia «administratyvna yurysdyktsiia» [Problems of defining the concept of «administrative jurisdiction»]. *Naukovi zapysky. Serii Pravo – Scientific Notes. Series Law*, 8, 219–224 [In Ukrainian].